

Finansdepartementet
Postboks 8008 Dep.
0030 OSLO

FINANSDEPARTEMENTET	
21. MAI 2003,	
Saksnr.	021 1055-35
Arkivnr.	

Deres ref.

Vår sak 03/00724-009 005381/03
624.7

SR
Oslo, 19.05.2003

NOU 2003:11 BANKLOVKOMMISJONENS UTREDNING NR. 10 - KONKURRANSE I KOLLEKTIV FORSIKRING

Landsorganisasjonen i Norge har mottatt departementets brev av 05.03.03. angående ovennevnte.

For LO er det en hovedoppgave å forsvare og videreutvikle tjenestepensjoner for de ansatte. Den kommunale ordningen bygger på de samme prinsipper som ordningen i staten, og skal gi de ansatte trygghet for at medlemmene har et forutsigbart supplement til folketrygden og økonomisk trygghet i pensjonstilværelsen.

I staten er denne garantien gitt ved loven om Statens pensjonskasse, i kommunal sektor gjennom tariffavtale. Den kommunale fellesordningen, som ble opprettet gjennom KLP, er således en fondsbasert ordning. Den er regulert på linje med de øvrige ytelsesbaserte foretakspensjoner, men med visse unntak som Banklovkommisjonen gjør rede for. Dispensasjonen gjelder bl.a. den praktiserte premieberegning som utjevner for alder og kjønn.

Banklovkommisjonen har lagt fram et forslag til nytt regelverk for kommunale tjenestepensjoner. Dette krevde et betydelig nybrottsarbeid, da KLPs praksis og det reelle innholdet i dispensasjon knyttet til beregning av gjennomsnittspremie var lite kjent og klarlagt, noe tidligere mangelfulle utredninger viste. Forslaget innebærer at det faktiske grunnlaget som KLP har bygd sin premieberegning på klargjøres. Her har det vært stor uklarhet knyttet til hvordan praksis har vært og ikke minst hvordan den har virket. Det var motstridende oppfatninger av dispensasjonens rekkevidde. Det er en fordel at dette nå er klarlagt, slik at både forsikringstakere (kommuner), forsikrete (arbeidstakerne) og selskap (KLP og andre livselskaper) som kan levere det produkt som kreves, vet hva de har å holde seg til gjennom det foreliggende lovforslag.

Lovforslaget bygger på det regelsett KLP praktiserer eller er i ferd med å innføre. Endringene kommer dels som følge av den konkurranse som er oppstått.

Lovforslaget går ut på å innføre et premiesystem som utjevner premiekostnadene for alder og kjønn.

Banklovkommisjonens innstilling bygger på respekt for inngåtte avtaler, og lovforslag som tar utgangspunktet i tariffavtalens krav. Tolkningen av tariffavtalens krav bygger på arbeidsrettens dom. Forslaget bygger på at virksomhetsreglene skal tilfredsstillende kravene om nøytrale premier for alder og kjønn. Dette er helt avgjørende for LO.

Forslagene innebærer at:

- Premiesystemet er kjønns- og aldersnøytralt i den betydning at det følger opp den praksis som KLP selv etter hvert har etablert.
- Det blir ikke lenger mulig for private livselskaper å utnytte premieforskjeller mellom kommuner basert på kjønns- og aldersforskjeller i konkurransen.
- Det tilrettelegges også for at alle elementer i pensjonsavtalen skal være gjenstand for utjevning, slik arbeidsrettens dom krever.

LO legger vekt på at banklovkommisjonens innstilling er enstemmig, og at de forsøk fra enkelte selskaper på å omgå tariffavtalens krav og bruke disse i konkurransen, ikke lenger vil være mulig. På denne bakgrunn gir LO en klar støtte til hovedelementene i løsningen.

Konkurransen

Kommisjonen fikk i oppdrag å legge til rette for konkurranse om kommunale tjenestepensjoner. Innenfor dette mandat har Kommisjonen gått inn for at konkurransen mellom leverandørene skal foregå på tariffavtalens premisser. Dermed er det vunnet en betydelig seier for tariffavtalen som premissleverandør. Dette er avgjørende for at LO kan støtte forslaget.

LO har hele tiden klargjort at vi ikke ønsker å hindre konkurranse. LO aksepterer konkurranse om ordningene, men ikke slik at tariffpartenes innflytelse over innholdet i pensjonsordningen undergraves. Konkurransen må imidlertid bygge på det som er særegent for forsikringsmarkedet, nemlig spredning av risiko. Dette er selve hensikten med pensjonsforsikring, ellers kunne en like gjerne ha rene spareordninger. Derfor er det svært viktig at det klargjøres at kjønn eller alder ikke er kostnadselementer som leverandørene skal bruke i konkurransen. Arbeidsretten slo fast at en slik konkurranse er tariffstridig, og de som brøt spillereglene er dømt til å rette opp sin praksis. Hvis denne praksis hadde fått fortsette ville det virke ødeleggende på arbeidsmarkedet i offentlig sektor. Dette vil etter Kommisjonens forslag bli ulovlig.

LO har merket seg at Stortinget etter behandlingen av Kvidalutvalget nå har bedt om at også private tjenestepensjoner tilrettelegges for et kjønns- og aldersnøytralt premiesystem. Vi antar at Stortinget dermed ønsker et liknende produkt som det KLP tilbyr, også i privat sektor. Dette er gledelig og vil kunne føre til at også konkurransen i det private pensjonsmarkedet blir mer i tråd med det brede ønsket om minst mulig diskriminering i hele arbeidsmarkedet. LO ser fram til det forslag Kommisjonen skal legge fram.

Konkurransen som frambringer mer kostnadseffektive leverandører er et samfunnsgode. Imidlertid er det mange elementer ved konkurransen i forsikrings- og pensjonsmarkedet som bidrar til høyere kostnader. Administrasjons- og markedsføringskostnader blir høyere jo flere leverandører vi har i markedet. Dette vises ved at KLP har et kostnadsnivå som ligger rundt halvparten av konkurrentenes. Ideelt sett burde derfor konkurransen vært om oppdrag innenfor store kollektive forsikringsordninger, slik for eksempel Petroleumsfondet er organisert. Dermed unngås markedsføringskostnader, og stordriftsfordeler utnyttes bedre. Det er derfor samfunnsmessig uheldig at den kommunale fellesordningen nå er splittet opp i flere

selskaper. I den videre konkurranse er det derfor viktig at det legges til rette for at den samfunnsmessig beste løsning ikke hindres i å realiseres.

Premieberegningen

Lovforslaget bygger på at det kan være rom for tolkningsmuligheter og at partene selv kan definere disse kravene nærmere, eventuelt endre tariffavtalen. Loven gir således adgang til å bygge på noe forskjellige beregningsmåter for utjevningen av den delen av den samlede premie som reguleres etter lønn og G-reguleringene i løpet av året (reguleringspremie) og andre elementer. For LO er det ikke en målsetting å utjevne pensjonskostnader som skyldes forskjeller i lønnsnivå mellom kommuner. Det er derfor riktig at det tilrettelegges for at premiereserven kan brukes som fordelingsnøkkel for fordeling av premiebetaling mellom kommuner (pensjonsordninger). Dette kan også virke bedre i forhold til at kommunene oppmuntres til å ta bedre vare på arbeidstakerne og unngå tidlig avgang, i det kommunene i større grad må bære sine egne kostnader knyttet til dette.

Bruttoordninger

LO ser at Kommisjonen i utredningen har en rettslig diskusjon av innholdet i den bruttogaranti som ligger i de offentlige tjenstepensjonsordningene. Kommisjonen legger til grunn at en pensjonsinnretning ikke kan ha det rettslige ansvar for mer enn det som er innbetalt i premie, fordi selskapet ikke kan bære et slikt ansvar. Det har vært skapt et inntrykk av at KLP var rettslig ansvarlig for bruttogarantien i forhold til folketrygden. Kommisjonen legger til grunn at dette ansvar ikke er selskapenes før den tilhørende premie er betalt. Det er således (de kommunale) arbeidsgivere som står ansvarlige for bruttogarantien.

LO vil understreke at denne tolkningen ikke må innebære en svekket bruttogaranti. LO legger også til grunn at overskudd og selskapets buffere for øvrig fortsatt skal brukes til å sikre de kommunale tjenstepensjoner, herunder bruttogarantien.

Overføringsavtalen

Kommisjonens forslag bygger på en videreføring av overføringsavtalen, uten å ta opp nye problemer som vil kunne dukke opp pga. nye aktører.

LO vil understreke den betydningen denne avtalen har for det offentlige arbeidsmarkedet og for å sikre fleksibilitet parret med full medregning av pensjonsrettigheter. Det er derfor viktig at regjeringen i den videre prosess sikrer at alle aktører/ordninger også i framtida følger overføringsavtalen.

Flytting

§ 8 c 5 i lovforslaget åpner opp for flytting flere ganger i året. En vid flytteadgang kan føre til at tariffpartenes muligheter for kontroll og oversikt svekkes. Flytteforskriften må ikke endres før det har skjedd en avklaring om mulighet for delaktighet i overføringsavtalen.

Forsikringsmessige avsetninger – ansattes medinnflytelse

Her åpner kommisjonen opp for at en i likhet med hva en kjenner fra tjenstepensjonsordningene i privat sektor, kan operere med en egen investeringsportefølje etter reglene om dette i den foreslåtte bestemmelsen i § 8a-22 (Kollektivordninger med egen investeringsportefølje).

I de private ordningene (LOF §2-4 og LOI § 2-6) stiller man krav, etter bestemte regler, om at det for bedriftens ordninger skal etableres en Styringsgruppe. Hva gjelder denne styringsgruppens oppgaver sier LOF/LOI bestemmelsene eksplisitt at gruppen skal uttale seg i saker som gjelder forvaltningen og praktiseringen av ordningen.

Vi kan ikke se at det skulle være noe grunnlag for en ulikebehandling mellom disse lovsettene hva angår de kommunalt ansattes muligheter til å påvirke slike prosesser i egne ordninger med tilsvarende regler som i det private.

Med vennlig hilsen
LANDSORGANISASJONEN I NORGE

Trine Lise Sundnes

Jan-Erik Støstad